

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI POLTTOAINETEHOLTAAN ALLE 50 MEGAWATIN ENERGIANTUOTANTOYKSIKÖIDEN YMPÄRISTÖNSUOJELUVAATIMUKSISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 5 §:N JA LIITTEEN 1 MUUTTAMISESTA

1 Asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen (750/2013) tehtäisiin muutokset, joilla mahdollistettaisiin olemassa oleville enintään 10 megawatin energiantuotantoyksiköille määräaikainen poikkeaminen biomassalle (puu ja muut kiinteät biopolttoaineet) säädetyn hiukkaspäästöraja-arvon soveltamisesta. Muutokset toteutettaisiin lisäämällä asetuksen päästöraja-arvoja koskevaan säännökseen uusi momentti ja muuttamalla liitteen 1 kohdan 1 taulukkoa 2 tarpeellisilta osin.

Asetus annettaisiin ympäristönsuojelulain (527/2014) 9 §:n nojalla. Ympäristönsuojelulain 9 §:n 1 kohdan mukaan valtioneuvostona asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päästöistä ympäristöön ja viemäriverkostoon, päästöjen ja niiden haitallisten vaikutusten ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöjen kieltämisestä. Ympäristönsuojelulain 9 §:n 3 kohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvanvaraisten tai rekisteröitävien toimintojen harjoittajien velvollisuudesta toimittaa päästöjä ja niiden vaikutuksia koskevia tietoja valtioneuvoston asetuksessa säädettävälle viranomaiselle.

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2016.

2 Nykyiset säädökset ja muutosten tausta

Polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella (750/2013), jäljempänä PIPO-asetus. PIPO-asetus tuli voimaan 1 päivänä marraskuuta vuonna 2013 ja sillä korvattiin samaa asiaa koskenut valtioneuvoston asetus (445/2010), jäljempänä PINO-asetus. PIPO-asetuksen liite 1 sisältää olemassa olevia ja uusia energiantuotantoyksiköitä koskevat polttoainekohtaiset päästöraja-arvot.

Marraskuun 28 päivänä 2015 julkaistun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta, jäljempänä MCP-direktiivi, soveltamisalan piirissä ovat kaikki ne energiantuotantoyksiköt, joihin sovelletaan PIPO-asetusta. MCP-direktiivi sisältää joitakin määräaikaisia poikkeusmahdollisuuksia olemassa oleville energiantuotantoyksiköille. Yksi näistä on ns. biomassapoikkeus [artikla 6(5)], joka mahdollistaa määräaikaisen poikkeuksen direktiivin raja-arvoista tiettyjen edellytysten toteutuessa.

MCP-direktiivissä säädetyn biomassapoikkeuksen hyödyntämiseksi ehdotetaan PIPO-asetukseen tehtäväksi muutokset, joilla mahdollistettaisiin olemassa oleville energiantuotantoyksiköille määräaikainen poikkeaminen liitteen 1 kohdan 1 taulukon 2 mukaisesta biomassalle (puu ja muut kiinteät biopolttoaineet) säädetyn hiukkaspäästöraja-arvon soveltamisesta.

Koska PIPO-asetuksen päästövaatimusten takia useimmat toiminnanharjoittajat toteuttaisivat investointejaan kesän 2016 aikana eikä MCP-direktiiviä ole mahdollista toimeenpanna ennen sitä, ehdotettavien muutosten avulla voidaan välittää ennenaikaisia investointeja ja saada hyöty MCP-direktiivin joustoista.

3 Ehdotetut muutokset

PIPO-asetuksen 5 §:ssa säädetään uusien ja olemassa olevien energiantuotantoyksiköiden päästöraja-arvoista. Tähän pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jonka mukaan olemassa olevassa polttoaineteholtaan alle 10 megawatin energiantuotantoyksikössä, joka käyttää pääasiallisena polttoaineen puuta tai muita kiinteitä biopolttoaineita, voidaan noudattaa enintään 31 päivänä joulukuuta 2024 saakka asetuksen liitteen 1 taulukkoon 2 lisättävän uuden alaviitteen 5 mukaista raja-arvoa, jos yksikön olemassa olevalla puhdistinlaitteella ei ole mahdollista alittaa liitteen 1 taulukon 2 mukaista päästöraja-arvoa.

Edellytyksenä olisi lisäksi, että toiminnanharjoittaja ilmoittaisi momentin soveltamisesta asetuksen 19 §:n mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2017. Ilmoituksen on sisällettävä sitoumus, että liitteen 1 taulukon 2 päästöraja-arvoja noudatetaan määräajan päättymisen jälkeen.

Ehdotetun uuden 6 momentin alussa ilmaistaisiin säännöksen suhde 3 ja 4 momentteihin. Ilmaus ”sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään” tarkoittaisi sitä, että tämän momentin soveltamisen edellytyksiä arvioitaessa ei otettaisi huomioon 5 §:n 4 momentin ns. yhteisen hormin sääntöä, mutta 5 § 4 momentti säilyisi muuten voimassa. Ilmaus ”sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään”, tarkoittaisi puolestaan sitä, että poikkeuksen ajan ei olisi tarkoituksenmukaista laskea energiantuotantoyksikön hiukkaspäästöjen raja-arvoa 5 §:n 3 momentin mukaisesti, koska poikkeuksen noudattamisen edellytyksenä on jo vaatimus, että laitos käyttää pääasiallisena polttoaineenaan puuta tai muita kiinteitä biopolttoaineita.

Ympäristönsuojelulain 116 § tai 231 § mukaan rekisteröityjen tai rekisteröitävien energiantuotantoyksiköiden osalta noudatettaisiin ilmoituksen tekemisen jälkeen asetuksen liitteen 1 taulukon 2 alaviitteen 5 mukaista raja-arvoa. Ympäristönsuojelulain 30 § mukaisesti luvanvaraisten toimintojen osalta asia tulisi tarvittaessa saattaa vireille luvan muutoksena (YSL 89 §). Mikäli laitoksen nykyisen ympäristönluvan hiukkaspäästöjen raja-arvo on 250 mg/m^3 tai tätä korkeampi, ei ympäristölupaa olisi kuitenkaan välttämättä tarpeen muuttaa ainoastaan tämän muutoksen johdosta (YSL 70 §). Vireille tulevissa lupa-asioissa (YSL 89 §, luvan muuttaminen) olisi edellytyksiä soveltaa ympäristönsuojelulain 96 §:ssä säädettyä kevennettyä menettelyä ja luvat olisi muutenkin tarpeen päivittää joutuisasti ennen asetuksen olemassa olevien yksiköiden siirtymäajan päättymistä (1.1.2018).

Liitteen 1 taulukkoon 2 lisättäisiin uusi alaviite, jonka mukaan asetuksen 5 §:n 6 momentissa tarkoitettun energiantuotantoyksikön hiukkaspäästöraja-arvo voi olla 250 mg/m^3 enintään 31 joulukuuta 2024 asti. PINO-asetuksen päästöjen raja-arvojen keskeisenä tausta-aineistona oli vuonna 2003 julkaistu selvitys (Paras käytävissä oleva tekniikka (BAT) 5–50 MW:n polttolaitoksissa Suomessa, Suomen ympäristökeskus). PINO-asetuksen raja-arvoja asetettaessa on lisäksi hyödynnetty laitevalmistajilta saatuja tietoja erityisesti hiukkaspäästöjen rajoittamisen osalta. Määrä-

aikainen raja-arvo olisi edellä esitetyn selvityksen BAT-tason vaihteluvälin ylärajan mukainen ($250 \text{ mg/m}^3\text{n}$) kokoluokassa 5–10 megawattia. Poikkeusmahdollisuus olisi käytettävän polttoaineen osalta saman sisältöinen kuin MCP-direktiivin ns. biomassapoisuus. Yksikössä voitaisiin käyttää myös muita polttoaineita, kunhan pääasiallinen polttoaineena käytettäisiin puuta tai muuta kiinteää biomassaa.

Käytettävissä olevan tiedon perusteella osa 5–10 megawatin kiinteitä biopolttoaineita käyttävistä polttolaitoksista, joiden hiukkaspäästöjä vähennetään multisyklontyyppisellä erottimella, ylittää nykyisin jonkin verran asetuksen liitteen 1 taulukon 2 mukaisen raja-arvon. Näiden yksiköiden osalta olisi monia eri vaihtoehtoja hiukkaspäästöjen pienentämiseen ja lisäaika on perusteltua näiden vaihtoehtojen testaamista ja käyttöönottoa varten. Poikkeuksen aikana tulisi varmistaa, että käytössä oleva multisykloni on asianmukainen ja mitoitettu oikein käyttökohteeseen. MCP-direktiivin neuvottelujen aikana on kartoitettu muita vaihtoehtoja hiukkaspäästöjen vähentämiseen. Tällaisia vaihtoja olisivat muun muassa polttoprosessin optimointi, polttoaineen vaihto vähempituhkaiseen polttoaineeseen, erilaisten hiukkasten määrään tai laatuun vaikuttavien lisäaineiden käyttö tai kattilamuutokset. MCP-direktiivin täytäntöönpanosta johtuen raja-arvo $150 \text{ mg/m}^3\text{n}$ tulisi sitovaksi vuoden 2025 alusta alkaen niille laitoksille, joiden on tarkoitus hyödyntää direktiivin sisältämää biomassapoisuutta vuoteen 2030 asti.

Lisättävällä poikkeuksella ei muutettaisi olemassa olevien 1-5 megawatin energiantuotantoyksiköiden päästöraja-arvoa ($300 \text{ mg/m}^3\text{n}$). Tämän kokoluokan yksiköiden toiminnanharjoittajien kannattaisi hyödyntää poikkeusmahdollisuutta ainoastaan siinä tilanteessa, jossa yksikön raja-arvo olisi asetuksen 5 § 4 momentin soveltamisesta johtuen alhaisempi kuin $300 \text{ mg/m}^3\text{n}$.

4 Vaikutukset

Asetuksen muutoksella olisi vaikutusta erityisesti polttoaineteholtaan 5–10 megawatin biomassaa käyttäviin energiantuotantoyksiköihin, sekä yksittäisiin alle 5 megawatin vastaaviin yksiköihin, joihin sovelletaan 5 § 4 momenttia. Käytettävissä olevan tiedon (Suomen keskisuurten polttolaitosten (MCP) inventaario, Suomen ympäristökeskus, 14.11.2014) perusteella edellä mainittuja energiantuotantoyksiköitä olisi noin 100. Näistä laitoksista arvioilta noin puolessa on tällä hetkellä käytössä sellainen päästöjenpuhdistustekniikka (sähkösuodatin, savukaasupesuri/-lauhdutin tai letkusuodatin), jolla saavutetaan PIPO-asetuksen liitteen 1 kohdan 1 taulukon 2 mukaiset raja-arvot. Muiden laitosten osalta ei ole käytettävissä kattavasti päästömittaustuloksia, mutta arvioilta 30–40 energiantuotantoyksikköä voisi hyödyntää ehdotettavaa määräaikaista poikkeusmahdollisuutta. Poikkeuksen aikana noudatettava raja-arvo on saavutettavissa multisyklontyyppisellä tekniikalla. Ne laitokset joissa tällaista tekniikkaa ei vielä ole, joutuisivat poikkeuksesta riippumatta parantamaan päästöjen vähennystekniikkaa. Poikkeuksen avulla vältettäisiin ennaikaisia investointeja erityisesti niissä tilanteissa, joissa päästöraja-arvo olisivat saavutettavissa pienemmällä muutoksilla, mutta näitä muutoksia ei ehdittäisi kokeilemaan PIPO-asetuksen aikataulussa.

Asetusehdotuksella on vähäisiä hallinnollisia vaikutuksia lähinnä siltä osin kun yksittäisiä ympäristölupien lupamääräyksiä jouduttaisiin muuttamaan. Pääosa poisuudesta

hyödyntävistä laitoksista olisi kuitenkin ympäristönsuojelulain mukaan rekisteröitäviä laitoksia, ja näiden laitosten osalta hallinnolliset vaikutukset olisivat vähäiset.

Asetusehdotuksen ympäristövaikutukset olisivat pienet, koska kyse olisi määräaikaista päästöraja-arvon muutoksesta ja päästöjä rajoitettaisiin kuitenkin poikkeuksen ajan parhaan käytettävissä oleva tekniikan mukaisesti.

5 Valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä. Siitä on pyydetty lausunnot asetuksen soveltamisen kannalta keskeisiltä toimialajärjestöiltä ja viranomaisilta. Lausunnoissa on pääosin puollettu esitettävää muutosta. Suomen Luonnonsuojeluliitto ry on pitänyt muutosta perusteettomana ja toteaa lisäksi, että vähintään määräajan pituutta tulisi lyhentää. Lausunnoissa on lisäksi esitetty muita muutoksia PIPO-asetukseen.

Lausuntopalautteen perusteella 5 § 6 momenttia on tarkistettu (5 § 3 momentin soveltaminen) ja poikkeuksen edellytyksiä yksinkertaistettu. Asetuksen perustelumuis-tiota on joiltain osin täsmennetty. Muita muutoksia PIPO-asetuksen ei ole pidetty tarkoituksenmukaisina, koska niillä ei olisi merkittäviä vaikutuksia MCP-direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon.

Asetusehdotus lähetettiin oikeusministeriön laintarkastusyksikköön huhtikuun alussa, mutta sieltä tuli ilmoitus, ettei sitä ehditä tarkastamaan.

6 Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2016.